

1 דוחה הגמרא: לא יתכן לפרש כן, שהרי 'עַד שֶׁתְּחִיָּה תִּמְכַּח' תָּנַן –
 2 שנינו במשנה לגבי ראיות בקטנות, ומדוע נתן לה רבי רק ארבעה
 3 לילות, שאינו כפי הדין הראוי לה. אלא ודאי שמעשה זה לא היה
 4 בקטנה.
 5 הגמרא ממשיכה לברר מה התיר רבי: אֵלָּא שְׂמָא תֵּאֵמַר דִּיהִיב לָּהּ
 6 בּוֹלְחָה – שנתן לה רבי את כל הארבעה לילות בַּיְמֵי נְעוּרָתָהּ. דוחה
 7 הגמרא: נְעוּרָתָהּ, שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ מִי אִיכָּא – וכי יש בימי הנערות
 8 של האשה זמן של שנים עשר חודש, וְהָא אָמַר שְׂמוּאֵל, אִין בִּין
 9 נְעוּרָתָהּ לְבְּגוּרָתָהּ אֵלָּא שְׁשָׁה חֳדָשִׁים בְּלָבָד. ואם כן, אי אפשר לומר
 10 שאותם שנים עשר חודש שנתן לה רבי, היו כולם בימי הנערות.
 11 הגמרא מציעה פירוש אחר בדברי שמואל: וְכִי תֵּימָא – ואם תרצה
 12 לומר כְּצִיד מְהִיב הוּא דְלִיכָּא – שאין ימי הנערות פחותים משה
 13 חודשים, הָא טַפְּי אִיכָּא – אבל יש פעמים שימי הנערות מרובים
 14 משה חודשים. דוחה הגמרא: אי אפשר לפרש כן, הָא – שהרי
 15 שמואל, אִין בִּין יְמֵי נְעוּרָתָהּ לְיְמֵי בְּגוּרָתָהּ אֵלָּא שְׂשָׁה חֳדָשִׁים בְּלָבָד,
 16 קְאָמַר. ומלשון 'בלבד' משמע שימי הנערות לעולם אינם יותר
 17 משה חודשים.
 18 מציעה הגמרא ביאור אחר, באיזה אופן נתן לה רבי ארבעה לילות
 19 מתוך שנים עשר חודש: אֵלָּא דִּיהִיב לָּהּ רַבִּי שְׁתַּיִם מֵהַלִּילוֹת בַּיְמֵי
 20 קְטָנוּתָהּ, כְּגוֹן שְׁנַשְׂתָּא בגיל אחת עשרה וחצי, ובמהלך ששה חודשים
 21 אלו של ימי הקטנות, נתן לה רבי שני לילות לשמש, וְשְׁתַּיִם בַּיְמֵי
 22 נְעוּרָתָהּ שהם עוד ששה חודשים של ימי נערות.
 23 דוחה הגמרא: הָא בְּעָא מִינְהּ – (הרי שאלו) רַב חִיננָא פֶּר שְׁלָמִיא
 24 מֶרְבֵּי, מִי שְׁהִיגַע וְזִמְנָה לְרֵאוּתָהּ תַּחַת בְּעֻלָּהּ, שנישאת בעודה קטנה,
 25 והגיעה לימי הנעורים כשהיא נשואה. מָהוּ דִּינָה. והספק הוא, שכל
 26 אשה שהגיע זמנה לראות יש לה ארבעה לילות, אך באשה זאת
 27 שכבר נבעלה יותר מארבעה לילות בקטנותה תחת בעלה, האם
 28 מחמת בעילות אלו הפסידה את ארבעת הלילות שנותנים לה
 29 בנערותה. אָמַר לָּהּ – השיב לו רבי, כָּל בְּעֻלּוֹת שְׂאֵתָהּ בּוֹעֵלִין בַּיְמִים
 30 שהיא קטנה אִינְן נַחֲשׁוּבִין לָּהּ אַחַת מִתּוֹךְ אַרְבַּעַה הַלִּילוֹת
 31 שנותנים למי שהגיע זמנה לראות, וְהִשְׁאָר – הבעילות הנוספות
 32 שנבעלה אחרי שהגיעה לימי הנעורים, מְשַׁלְּמִין לְאַרְבַּעַה לִּילוֹת,
 33 ולכן יש לה שלושה לילות אחרי שהגיעה לימי הנעורים, מלבד כל
 34 הבעילות שנבעלה בימי קטנותה. ואם כן, כיון שכל הבעילות של ימי
 35 הקטנות נחשבות לבעילה אחת, לא יתכן שנתן לה רבי שני לילות
 36 בימי קטנות, ושנים בימי נערות. והיה לו לתת לה שלושה לילות בימי
 37 הנערות, מלבד אלו של ימי הקטנות.
 38 מסיקה הגמרא: אֵלָּא ודאי שהמעשה שנתן רבי לבעול ארבעה
 39 לילות מתוך שנים עשר חודש היה באופן כזה, דִּיהִיב לָּהּ – שנתן לה
 40 רבי, אַחַת בַּיְמֵי קְטָנוּתָהּ, וְשְׁתַּיִם בַּיְמֵי נְעוּרָתָהּ, וְאַחַת בַּיְמֵי בְּגוּרָתָהּ.
 41 לפי זה מסיימת הגמרא את הקושיא על רב שאמר שלבוגרת נותנים
 42 לילה ראשון בלבד: אִי אִמְרַת בְּשַׁלְּמָא – מובן הדבר כי תאמר
 43 שלבוגרת בְּעֻלָּתָהּ שנישאת לאחר שבגרה, וְהִכִּינָן לָּהּ טַפְּי – אנו
 44 נותנים לה יותר מלילה אחד, שלא כדעתו של רבי. אז נובל ליישב
 45 את המעשה של רבי, ונאמר שנותנים לבוגרת שני לילות, ולפיכך רבי
 46 התיר לה להבעל לילה נוסף בזמן הבגרות, שכן כִּי יְהִיב דְאַהֲנִי –
 47 כשם שמועילות הבעילות שבקטנות, להחשיבן בַּיְמֵי נְעוּרָתָהּ לְמַבְצֵר
 48 לָּהּ חֲדָא – להפחית לה לילה אחד מחשבון ארבעה לילות הניתנות
 49 לנערה. שכך השיב רב לרב חיננא, שכל הבעילות שבימי קטנות אינן
 50 נחשבות אלא אחד. ומשמע שבעילות אלו מפחיתות לילה אחד
 51 מחשבון הלילות, ונשארו גש שלושה בעילות לזמן הנערות. כמו כן
 52 אֲהִינֵי נְפִי – מועילות גם הבעילות שבנערות, לְבְּגוּרָתָהּ לְמַבְצֵר לָּהּ
 53 חֲדָא – להוריד לילה אחת מחשבון הלילות שיש לבוגרת. אך לא
 54 יותר מלילה אחד. ולכן אם נאמר שנותנים לבוגרת שני לילות, מובן
 55 הדבר מדוע נתן לה רבי לילה אחד בימי בגרות, שכל הבעילות
 56 שנבעלה בזמן הנערות, מפחיתים לילה אחד מחשבון שתי הלילות
 57 שנותנים לה, ונשאר לה עוד לילה אחד.
 58 אֵלָּא אִי אִמְרַת – אבל אם תאמר שבוֹגְרָתָהּ דְעֻלָּמָא שנשאת

59 בבגרותה, לֹא יְהִיבִין לָּהּ טַפְּי – אין נותנים לה יותר מלילה אחד,
 60 וכדעת רב. אם כן, קשה מדוע נתן לה רבי לילה אחד שלם בימי
 61 בגרות. הלא הבעילות שנבעלה בימי נערות, צריכות להפחית לילה
 62 אחד מחשבון הלילות שלה. וכיון שנתן לה רבי לילה שלם, במה
 63 הועילו הבעילות של ימי הנערות, להפחית מחשבון הלילות שלה.
 64 ולפי שיטתו של רב, לֹא היה צריך רבי ליתב – ולתת לָּהּ אֵלָּא
 65 בְּעֻלַּת מַצְוָה, וְתוֹ לֹא – ולא יותר. וכיון שרבי נתן לה לילה שלם,
 66 אף שנבעלה גם בימי הנערות, מוכח שלסתם בוגרת שלא נבעלה
 67 בימי הנערות, נותנים שני לילות.
 68 מתרצת הגמרא: לְעוֹלָם דִּיהִיב לָּהּ – נתן לה רבי לילה אַחַת בַּיְמֵי
 69 קְטָנוּתָהּ, וְשְׁלֹשׁ בַּיְמֵי נְעוּרָתָהּ. ולא נתן לה רבי אף לא לילה אחד בימי
 70 הבגרות. ולכן אין להקשות ממעשה זה על רב.
 71 ואף שדחינו פירוש זה, שהרי זמן הנערות אינו אלא ששה חודשים
 72 בלבד. וכיון שנתן לה רבי ארבעה לילות מתוך שנים עשר חודש, לא
 73 יתכן ששלשה מהלילות יהיו בזמן הנערות. זו אינה דחיה נכונה, מִי
 74 סְבָרָת – האם אתה סבור שנתן לה רבי כָּל תַּלְתָּא יְרַחֵי חֲדָא עוֹנָה
 75 – כל שלשה חודשים עונה אחת. לא כך היה המעשה, אלא רבי נתן
 76 לה כָּל תַּרְי יְרַחֵי חֲדָא עוֹנָה – כל שני חודשים עונה אחת.
 77 וכך נמצאו ארבעה לילות מתוך שנים עשר חודש, מימי קטנותה, עד
 78 סוף ימי הנערות. הלילה הראשון שנתן לה רבי, היה בעודה קטנה,
 79 חצי שנה לפני ימי הנערות. ובמשך כל ימי הקטנות היא המשיכה
 80 להבעל, אבל אינם נחשבים אלא ללילה אחד. עונה נוספת היתה
 81 חודשיים אחרי תחילת ימי הנערות, עונה שלישית, אחרי חודשיים
 82 נוספים, ועונה רביעית אחרי חודשיים נוספים, שהם בסוף ימי הנערות
 83 שלה. נמצא סך הכל ארבעה לילות מתוך שנים עשר חודש,
 84 כשהבעילות שבימי הנערות היו בהפרש של חודשיים בין לילה
 85 ללילה.
 86 רב אמר שבוגרת שנישאת נותנים לה לילה אחד. הגמרא דנה האם
 87 כוונתו גם כשראתה בבית אביה, או דווקא כשלא ראתה. מספרת
 88 הגמרא: מְנִימִין סְקָנָא – (שם חכם), הוּהוּ שְׁקִיל וְאָוִיל לְאַתְרֵיהּ
 89 דְשִׁמְוֵאל – היה הולך למקומו של שמואל. ומנימין נשא אשה בוגרת
 90 שכבר ראתה דם נדות וְאֵחָר כֵּן נִטְהַרָה לְקֵרָא הַנִּישׁוּאִין. כִּכֵּר
 91 מְנִימִין לְמַעַבְד עוֹבְדָא בְּנוֹתֵיהּ דְרַב – לעשות מעשה כדעת רב
 92 ולטהר את כל הדם שתראה בלילה הראשון שנבעלת בו אֲפִילוּ
 93 שְׂרָאָתָה כבר דם נדות קודם הנישואין. אָמַר מְנִימִין טַעַם לְסַבְרָתוּ,
 94 הרי כשאמר רב 'בוגרת נותנים לה לילה הראשון', לֹא פְּלִיג – (חילקן
 95 רב בִּין רְאָתָהּ בִּין לֹא רְאָתָהּ, ומשמע שעל כולם אמר שנותנים לה
 96 לילה ראשון. מספרת הגמרא: קְרִיִים שְׂבִיב בְּאִזְוֵרָא – קודם שהספיק
 97 מְנִימִין לעשות מעשה כסברתו, מת בדרך. קְרִי שְׂמוּאֵל עָלֵיהּ דְרַב –
 98 קרא שמואל פסוק זה אודות רב (משלי יב כא) 'לֹא יִאֻנָּה לְצַדִּיק כָּל
 99 אָוִין', שפירושו שלא יודמן לצדיק עבירה בלי דעת, וכך זכה רב בזכות
 100 צדקתו שלא נכשל מְנִימִין בדבריו, ומת לפני שהספיק לעשות מעשה
 101 שלא כדון. לפי שבאמת הדין הוא שאם ראתה בבית אביה אין לה
 102 אלא בעילת מצוה.
 103 אגב דברי רב חננא בר שלמיא בשם רב שהובאו לעיל, מביאה
 104 הגמרא עוד מימרא בשמו: אָמַר רַב חִיננָא פֶּר שְׁלָמִיא, מְשַׁמֵּיהּ דְרַב
 105 – משמו של רב, בִּינָן שְׁתַּתְּקוּ שְׁנֵינוּ שְׁל אָדָם – שהגיע לזיקנה,
 106 נְתַמְעָמוּ מְזוּנּוּתֵינוּ – מזונותינו באים בקושי, שְׁנַאמְרֵי (עמוס ד ו)
 107 בנבואת עמוס, שמונבא שיבוא עם זר, וילחמו בישראל, שיגיע מחמת
 108 כן למצב של רעב, 'גַּם (אֲנֹכִי נְתַתִּי לָךְ) נִקְוִין שְׁנַיִם כְּכֹל עֲרִיכָם
 109 וְחוֹסֵר לָחֶם כְּכֹל מְקוּמוֹתֵיכֶם'. דורש רב, שכשמגיע אדם לנקיון
 110 שיניים, היינו לגלגל זקנה ששיניו נושרות, בא גם לידי חוסר לחם,
 111 שמוזנתינו מתמעטים.
 112 שנינו במשנה: נערה שנישאת, שְׂרָאָתָהּ וְעוֹדָה בבית אביה, בית
 113 שמאי אומרים נותנים לה בעילת מצוה, ובית הלל אומרים כל
 114 הלילה שלה. הגמרא מבארת את דברי בית הלל: תַּנּוּ רַבְּנַן, רְאָתָהּ
 115 וְעוֹדָה בְּבֵית אֲבִיהָ, בֵּית הַלֵּל אֹמְרִים כָּל הַלַּיְלָה שְׁלָהּ, וְנוֹתְנִין לָּהּ
 116 עוֹנָה שְׁלָמָה, שבכל עונה זו אינה נאסרת מחמת הדם שתראה.
 117 הַמְשַׁךְ בַּעֲמוּד קַטְס

המשך ביאור למס' נדה ליום רביעי עמ' א

1 שואלת הברייתא: וְכַמָּה הוּא שִׁיעוּר עוֹנָה שְׁלֵמָה. משיבה הברייתא:
2 פִּירֵשׁ רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לַיְלָה שֶׁלֶם, וְעוֹד חֲצֵי יוֹם.
3 הגמרא מקשה על שיעור 'עונה' שאמר רבן שמעון בן גמליאל: וְמִי
4 בְּעֵינֵי פוֹלֵי הָאֵי – וכי צריך לתת לה כל כך הרבה זמן, להוסיף לה
5 עוד חצי יום מלבד הלילה, וְרַמִּינְהִי – והרי יש להקשות על זה
6 מברייתא, ששנינו לגבי אופן טהרת כלים שנטמאו, הֲרִי [–מי] שְׁהִיּוּ
7 גְּתִיּוֹ – מקום עשיית היין, וּבֵית בְּדִיּוֹ – מקום עשיית השמן, מְמַאֲוֹת,
8 והשתמשו בהם, ומפני כך הם בלועים במשקה טמא. וּבִקְשׁ לַעֲשׂוֹתָן

9 [את שמנו ויינו] בְּטַהֲרָה, לכן עליו להוציא את היין והשמן הטמא
10 הבלוע בהם, כדי שלא יטמאו את המשקים הטהורים].
11 כִּיצַד הוּא עוֹשָׂה כְּדִי לְהַכְשִׁירָן. הַדְּפִין – כעין דלת [לוח עץ]
12 שנותנים על הענבים שיוציאו יינם, וְהַלּוֹלָבִין – מטאטאים שמכינים
13 מעלי הלולב, שמנקים בהם את הגת, וְהָעֲדָשִׁין – הגת עצמה
14 שהענבים נתונים שם, כל אלו טהרתן על ידי שְׂמֻדֵיהֶן במים, ודי בכך,
15 מפני שאינם בולעים כלל מהמשקה הטמא.

58 מסקנת ההלכה, עד כמה תולים בדם בתולים: **רב ושמואל, דאמרי**
 59 **תרווייהו, הלכה לגבי כל בתולה, בין הגיע זמנה לראות ובין לא הגיע,**
 60 **בועל בעילת מצוה, ופורש, ואין הלכה כדברי המשנה, שנתנה**
 61 **לבתולה שיעור זמן, לכל בתולה ובתולה כדניה. מקשה הגמרא:**
 62 **מתיב רב חסדא, מעשה בבתולה שנשאת ונתן לה רבי היתר**
 63 **לשמש ארבעה לילות מפוזרים מתוך שנים עשר חדש. מבואר**
 64 **ממעשה זה, שאינה נאסרת אחר בעילת מצוה, ולא כדברי רב**
 65 **ושמואל.**
 66 תמדה הגמרא: **אמר ליה רבא לרב חסדא, הדורי אפירכא למה**
 67 **(לי) [לך] - מה לך לחזור אחר קושיות מבריות שאתן ידועות לכל**
 68 **החכמים, אותיב מפתיתין - תקשה ממשנתנו, שמבואר בה**
 69 **שנותנים לה יותר מבעילת מצוה. מתרצת הגמרא: הוא - רב חסדא**
 70 **סבר מעשה רב - כיון שעשה רבי מעשה, ודאי שכך ההלכה.**
 71 הגמרא חוזרת לקושיא על רב ושמואל: **מכל מקום, בין אם נקשה**
 72 **מהמשנה או מהברייתא, לרב ושמואל קשיא, מדוע אמרו שבעל**
 73 **בעלת מצוה ופורש. מתרצת הגמרא: אינהו דעבדו כרבותינו -**
 74 **עשו הלכה כדעת רבותינו. דתניא רבותינו, קורו לברר דין זה**
 75 **שנאמר במשנה ונמנו - עמדו למנין לקבוע הלכה בדין זה, ופסקו**
 76 **בועל בעילת מצוה ופורש.**
 77 הגמרא מביאה דעת רבי יוחנן וריש לקיש בדין זה: **אמר עולא, כי**
 78 **הווי פה - כשהיו עוסקים רבי יוחנן וריש לקיש, במשנה שבפרק זה**
 79 **ששמו תינוקת, לא הווי מסקי מניה - לא היו מעלים ממנה אלא**
 80 **בדמסיק תעלא מבי ברפא - כמו שמעלה שועל מן השדה**
 81 **שנחרשה, שאינו מוצא בה מזון ורק מוציא מהשדה אבק ברגליו,**
 82 **כלומר, לא היו לומדים כלום מהמשנה. ומסימי פה הני - וכך היו**
 83 **מסיימים, בכל הבתולות בועל בעילת מצוה ופורש, ולמדה**
 84 **מהברייתא כרבותינו.**
 85 למדנו בסמוך, בדעת האמוראים, שדם בתולים מטמא בכל אופן.
 86 מקשה הגמרא: **אמר ליה רבי אבא לרב אשי, אלא מעתה,**
 87 **שמחמירים בדם בתולים כאלו הוא דם נדה, אם כן צריך בעל נפש**
 88 **(חסיד) שלא יגמור ביותו, שכיון שהדם שותת ויורד, עליו לפרוש**
 89 **מחשש נדה. משיבה הגמרא: אמר ליה אם כן, יהיה לבו נוקפו -**
 90 **הוא יתיירא מהעבירה ופורש כלל מלבעול, ונמצא שלא יבוא על**
 91 **אשתו לעולם ובטל מפריה ורביה, לכך אף לבעל נפש אין להחמיר**
 92 **בזה.**
 93 שנינו במשנה (סד): **שבתולה הנשאת ורואה דם בבעלתה, תולה את**
 94 **הדם בדם בתולים, ואינה נאסרת ממנו. ומבואר שם, וזמנים שונים**
 95 **שנתנו לבתולה לתלות בדם הבתולים. שלפי דעת בית הלל, אם הגיע**
 96 **זמנה לראות ולא ראתה, תולה בדם בתולים ארבע לילות. ואם הגיע**
 97 **זמנה לראות, וכבר ראתה בבית אביה, תולה בדם בתולים לילה**
 98 **אחד. ובית שמאי מחמירים מהם. הברייתא שלפנינו מבארת מה דין**
 99 **אשה שראתה דם בתוך הזמן שבתולה בבתולים, ודמה לא פסק אף**
 100 **לאחר הזמן: תנו רבנן, ובולן - כל הבתולות שהיו שופעות דם**
 101 **ובאות - וממשיכות לשפוע מתוך ארבע לילות שנתנו בית הלל לזו**
 102 **שהגיע זמנה לראות ולא ראתה בבית אביה, עד לאחר ארבע לילות.**
 103 **וכן אם הגיע זמנה לראות וראתה בבית אביה, שבת הלל נותנים לה**
 104 **לילה אחד, והיא ראתה מתוך הלילה הראשון, עד לאחר הלילה,**
 105 **בולן צריכות לברוק את עצמן לאחר הזמן שנתנו להן, שאם**
 106 **השתנה מראה הדם היוצא עתה ממראה דם הבתולים שיצא תחילה,**
 107 **הן טמאות. ואין סומכים לומר שהואיל ודמן לא פסק עוד מהלילות**
 108 **שתלנו בהן בבתולים, ודאי אף הדם השופע עתה הוא מהבתולים,**
 109 **אלא עליה לבדוק.**
 110 **ובבבולן רבי מאיר מחמיר בברבי בית שמאי, שנותנים לבתולה זמן**
 111 **קצר יותר, כפי המבואר במשנה. ולכך אם שפעה מתוך הזמן שנתנו**
 112 **בית שמאי, עד לאחר הזמן, צריכה בדיקה שלא השתנה מראה**
 113 **הדמים כדי להתיירא. ונמצא שבאופן ששפעה מתוך הזמן לאחר**
 114 **הזמן, דעת רבי מאיר כבית שמאי. אך מכל מקום רבי מאיר אינו סובר**

1 ממשיכה הברייתא: **העקלים - כעין חבלים, שקושרים את ערימת**
 2 **הענבים הדרוכים, כדי שלא יתפורו מכובד הקורה. אם הם של**
 3 **נצרים - ענפים, כגון מערבה קלופה, ושל בצבון - קנבוס, מנגב -**
 4 **מנקה אותם במים ובאפר. ואם הם של שיפא ושל גמי - סוגים שונים**
 5 **של גמי, מיישגן - משהה אותם זמן, עד שיתיישגו, ויאבד הטעם.**
 6 **שואלת הברייתא: וכמה זמן מיישגן. משיבה הברייתא: שנים עשר**
 7 **חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר, מניחן מנת לנת, ומכר לבר**
 8 **- מזמן הגת או הבר של שנה זו, עד הזמן שלהם בשנה הבאה.**
 9 **מקשה הגמרא: דברי רבן שמעון בן גמליאל היינו תנא קמא. שהי**
 10 **הגת הבאה של הענבים תהיה בעוד שנים עשר חדש, אחרי הבעיר**
 11 **הבא, ומדי המחלוקת בין רבי שמעון לתנא קמא. מתרצת הגמרא:**
 12 **איכא ביניהו חרפי - כשהבעיר של שנה זו היה מוקדם מהבעיר**
 13 **בשנה שלפניה, שלדעת רבן שמעון בן גמליאל הגת כבר כשרה, אף**
 14 **שעברו פחות משנים עשר חדש. וכן יש הבדל ביניהם באפלי -**
 15 **כשהבעיר בשנה זו היה מאוחר מהשנה שלפניה, שאף שעברו שנים**
 16 **עשר חדש, לדעת רבן שמעון בן גמליאל צריך להמתין עד זמן הגת**
 17 **הבאה.**
 18 הגמרא חוזרת להביא את המשך דברי הברייתא: **רבי יוסי אומר,**
 19 **הרועה לטורח עקלים של שיפא או של גמי מיד מבלי ליישגן,**
 20 **מניעילן במים רותחין, או הולמן במי זיתים - שופך עליהם מים**
 21 **שהרתיחו בהם ויתים כדי להוציא שמנו. רבן שמעון בן גמליאל,**
 22 **אומר משום רבי יוסי, מניחן תחת הצינור שפיו מקלחין או**
 23 **במעין שפיו רותחין.**
 24 **שואלת הברייתא: וכמה זמן להשהותם. משיבה הברייתא: עונה.**
 25 **מסיימת הברייתא: וכדרך שאמרו להכשיר כלים הבלועים ביון נסה,**
 26 **כך אמרו להכשיר את הכלים בטהרות - כדי להשתמש בהם**
 27 **בטהרות.**
 28 תמדה הגמרא: **בלפי לייא - להיכן פונה דבר זה, כלומר, הלא היה**
 29 **לתנא לומר להיפך, שהלא אנו בטהרות קיימין. מתרצת הגמרא:**
 30 **אלא כך יש לגרוס בברייתא, בדרך שאמרו בטהרות, כך אמרו ביון**
 31 **נסה.**
 32 **שואלת הגמרא: וכמה זמן הוא עונה. משיבה הגמרא: אמר רבי**
 33 **הייא בר אבא, אמר רבי יוחנן, שיעור עונה הוא אי יום או לילה.**
 34 **שמועה שונה בשם רבי יוחנן: רבי הנה שאונא - על שם מקומו,**
 35 **ואמרי לה רבי הנה בר שאונא - על שם אביו, אמר רבה בר בר**
 36 **חנה, אמר רבי יוחנן, שיעור עונה הוא חצי יום וחצי לילה.**
 37 **מבארת הגמרא: ואמר רב שמאיאל בר רב יצחק, ולא פליגי, ולדעת**
 38 **שניהם שיעור עונה הוא שתיים עשרה שעות. קא - שיעור יום או**
 39 **לילה נאמר בתקופת ניסן ותשרי שהימים והלילות שוים, קא -**
 40 **שיעור חצי יום וחצי לילה נאמר בתקופת תמוז וטבת שהימים**
 41 **והלילות אינם שוים, שאז חצי יום וחצי לילה, הוא עונה אחת שלמה**
 42 **של שתיים עשרה שעות.**
 43 **נמצא אם כן שלדעת רבי יוחנן, שיעור עונה הוא יום או לילה,**
 44 **בימים השווים. וקשה ממה ששנינו בברייתא לעיל (סה.) לגבי טהרת**
 45 **הכלים, וכמה עונה שלמה, פירש רבן שמעון בן גמליאל, לילה וחצי**
 46 **יום. מתרצת הגמרא: קמא נמי, אימא - אף כאן אמור לגבי נדה,**
 47 **חצי יום וחצי לילה. תמדה הגמרא: והא לילה וחצי יום קאמר.**
 48 **מתרצת הגמרא: אלא, כוונת רבן שמעון בן גמליאל לומר ששיעור**
 49 **עונה הוא אי - או לילה דניסן ותשרי, אי - או חצי יום וחצי לילה**
 50 **שבימים הטבת תמוז.**
 51 **מתרצת הגמרא באופן נוסף: ואבעית אימא, לגבי בעילת בתולה**
 52 **הוסיף רבן שמעון בן גמליאל חצי יום מפני שאני בתובה (דמגבי)**
 53 **[דמגבי] פה מפי עד דחתמי - שמגיהים בה הרבה עד שחותמים**
 54 **עליה. שיש עיכוב בדבר, לדקדק בכתובה ולחותמה, ומחמת כן**
 55 **מתעכבים חצי לילה, ובינתיים אינם יכולים לשמש, לכן הוסיף רשב"ג**
 56 **עוד חצי יום, כדי שיהיה בין הכל שתיים עשרה שעות, מחצי הלילה**
 57 **עד חצי היום.**

המשך ביאור למס' נדה ליום רביעי עמ' ב

1 לגמרי כבית שמאי. ולדעתו בשאך ראיות שפין בית שמאי ובית
2 הלל – אם לא שפעה מתוך הזמן לאחריו, אלא ראתה תוך הזמן
3 שנתנו בית שמאי, ופסק דמה, ושוב ראתה לאחר הזמן שנתנו בית
4 שמאי, ועדיין היה זה בתוך הזמן שנתנו בית הלל, שבית הלל
5 מטהרים בכל ענין כיון שהוא בתוך הזמן, ובית שמאי מטמאים בכל
6 ענין לפי שהוא לאחר הזמן, בזה רבי מאיר אומר הלך אחר מראה
7 דמים, שלפי מראה הדם אפשר לקבוע אם היא טמאה. וטעמו, מפני
8 שהיה רבי מאיר אומר, מראה דמים משונים [-שונים] הן זה מזה,
9 ואפשר להבחין בין דם נדה לדם בתולים.
10 מבארת הברייתא: פיצד מבחינים בין דם נדה לדם בתולים. דם נדה
11 אדום, דם בתולים אינו אדום כל כך. דם נדה, זיהום – מזהם את
12 היד במשמוש בו, ואילו דם בתולים, אינו זיהום. דם נדה פא מן
13 המקור – הרחם, ודם בתולים פא מן הצדדין.

14 הגמרא מבארת דעת חכמים בבדיקת מראה הדמים: אמר רבי יצחק
15 בר רבי יוסי אמר רבי יוחנן, זו דברי רבי מאיר, אבל חכמים
16 אומרים, כל מראה דמים אחת הן ואין לקבוע לפי מראה הדם אם
17 הוא דם נדה או דם בתולים.
18 אשה שהיתה טהורה לבעלה וראתה דם מהרחם מחמת התשמיש,
19 נטמאת. מלבד זאת, לפעמים היא הוחזקה להיות רואה דם מחמת
20 תשמיש, ואסרו עליה לשמש פעם נוספת מחשש שמא גם בפעם זו
21 תראה דם בשעת תשמיש, ונמצא בועל נדה. הגמרא מבארת כיצד
22 אשה נעשית מוחזקת ברואה מחמת תשמיש, ומה תקנתה: תנו רבנן
23 אשה שאינה בתולה הרואה דם מחמת תשמיש פעם אחת, אינה
24 נאסרת מפני כך. לכן משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית.
25 מכאן ואילך אחרי שראתה בכל שלש הפעמים, לא תשמש –
26 אסורה לשמש, עד שתתגרש